

Zygmunt Warman

Rozszerzenie zakresu zastępstwa adwokackiego

Palestra 2/9(10), 31-33

1958

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Rozszerzenie zakresu zastępstwa adwokackiego

I. Art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1950 r. o ustroju adwokatury (Dz. U. z 1957 r. Nr 13, poz. 74) stwierdza, że dopuszczalność zastępstwa adwokackiego przed urzędami i instytucjami prawa publicznego może być wyłączona przez przepisy szczególne. Takim przepisem szczególnym był m.i. dotychczasowy art. 239 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych w brzmieniu ustalonym przez art. 16 ustawy z dnia 20 grudnia 1949 r. o utworzeniu Kolegium Rzeczników Patentowych (Dz. U. Nr 63, poz. 495). W myśl tego przepisu adwokat nie mógł być pełnomocnikiem w sprawach zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych. W postępowaniu przed Urzędem Patentowym adwokat mógł być zatem pełnomocnikiem osoby zainteresowanej tylko w sprawach zgłoszeń wzorów zdobniczych i znaków towarowych.

W stosunku do pierwotnego brzmienia art. 239 rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r., stanowiącego, że pełnomocnikami stron mogą być adwokaci bez żadnych ograniczeń na równi z rzecznikami patentowymi, nowelizacja tego przepisu w 1949 r. wprowadziła — w związku z utworzeniem Kolegium Rzeczników Patentowych — poważne ograniczenie dopuszczalności zastępstwa adwokackiego.

Ustawa z dnia 22 maja 1958 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. Nr 31, poz. 139) uchyliła ustawę z dnia 20 grudnia 1949 r. o utworzeniu Kolegium Rzeczników Patentowych oraz powróciła do pierwotnego systemu, w którym udzielanie porad i pomocy tak technicznej, jak i prawnej w sprawach ochrony wynalazków, wzorów użytkowych i zdobniczych oraz znaków towarowych należy do rzeczników patentowych wykonywających ten zawód w sposób indywidualny, a nie kolegialnie. Tym samym przestała istnieć przesłanka, która spowodowała w 1949 r. ograniczenie zastępstwa adwokackiego. Dlatego też ustawa z dnia 22 maja

1958 r. konsekwentnie koryguje teksty wymienionych niżej przepisów rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. dotyczących pełnomocników stron, przywracając w pełni dopuszczalność zastępstwa adwokackiego przed Urzędem Patentowym PRL.

Obecnie odpowiednie przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych mają następujące brzmienie:

W części I rozporządzenia — dotyczącej patentów na wynalazki:

„**Art. 36 ust. (1).** Zgłoszenie powinno zawierać wniosek o udzielenie patentu, oznaczenie wynalazku, imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania zgłaszającego; gdy zgłaszający ma miejsce zamieszkania za granicą, powinien wyznaczyć rzecznika patentowego bądź adwokata zamieszkałego na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jako swego pełnomocnika i upoważnić go przynajmniej do odbioru wszelkich pism od władz i od osób zainteresowanych, w szczególności także do odbioru skarg przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.”

W części II rozporządzenia — dotyczącej wzorów użytkowych i zdobniczych:

„**Art. 121 ust. (1).** Zgłoszenie powinno zawierać wniosek o zarejestrowanie wzoru, oznaczenie przedmiotu, którego dotyczy zgłoszenie, imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania zgłaszającego. Zgłaszający, który ma miejsce zamieszkania za granicą, powinien wyznaczyć rzecznika patentowego bądź adwokata mieszkającego na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jako swego pełnomocnika z upoważnieniem przynajmniej do odbioru wszystkich pism od władz i od osób zainteresowanych, w szczególności także do odbioru skarg przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu”.

W części III rozporządzenia — dotyczącej znaków towarowych:

„**Art. 194 ust. (1).** Zgłoszenie musi zawierać: wniosek o zarejestrowanie znaku; dokładny rysunek znaku co najmniej w 10 egzemplarzach; imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania zgłaszającego znak; gdy zgłaszający ma miejsce zamieszkania za granicą, powinien wyznaczyć bądź rzecznika patentowego, bądź adwokata zamieszkałego na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jako pełnomocnika swego i upoważnić przynajmniej do odbioru wszelkich pism od władz i osób interesowanych, w szczególności także do odbioru skarg w niniejszym rozporządzeniu przewidzianych; (...).”

W części IV rozporządzenia — dotyczącej Urzędu Patentowego:

„**Art. 239.** Osoby zainteresowane mogą występować przed Urzędem Patentowym osobiście lub przez pełnomocników. Pełnomocnikami mogą być tylko rzecznicy patentowi lub adwokaci”.

Powyższe przepisy w podanym wyżej brzmieniu obowiązują od dnia 6 czerwca 1958 r.

II. W myśl art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 1951 r. o orzecznictwie karno-administracyjnym (Dz. U. Nr 66, poz. 454) w postępowaniu przed kolegiami orzekającymi zastępstwo adwokackie było całkowicie niedopuszczalne. To ograniczenie prawa do obrony przysługującego obwinionemu spotykało się niejednokrotnie z ostrą krytyką.

Obecnie ograniczenie to zostało w znacznej mierze zwięzione przez dopuszczenie zastępstwa adwokackiego w niektórych sprawach toczących się w trybie tego postępowania.

Ustawa z dnia 22 maja 1958 r. o zaostrzeniu odpowiedzialności karnej za chuligaństwo (Dz. U. Nr 34, poz. 152), po podwyższeniu sankcji karnej za przestępstwa wymienione w art. 29, 30 i 31 prawa o wykroczeniach, wprowadziła do ustawy o orzecznictwie karno-administracyjnym zasadniczą zmianę przez dodanie nowego art. 53¹. W myśl tego przepisu w sprawach o wykroczenia określone w art. 28—31 prawa o wykroczeniach oraz w art. 14 ustawy o zwalczaniu alkoholizmu orzekają kolegia przy prezydiach rad narodowych dzielnicowych, powiatowych i miejskich w miastach stanowiących powiaty miejskie.

W postępowaniu w tych sprawach, poza odpowiednim stosowaniem przepisów ustawy o orzecznictwie karno-administracyjnym, stosuje się również zasady szczególne. Między innymi kolegia mogą wymierzać również karę aresztu, natomiast nie wymierzają kary pracy poprawczej. W sprawach tych obrońcą może być „osoba upoważniona do występowania przed sądem na podstawie przepisów prawa o ustroju adwokatury“. Tego rodzaju sformułowanie przepisu dopuszcza zatem do obrony zarówno adwokatów, jak i aplikantów adwokackich działających na podstawie udzielonej im przez adwokata substytucji.

Tak więc zastępstwo adwokackie zostało dopuszczone w postępowaniu przed kolegiami orzekającymi w tych tylko sprawach, w których może być orzeczona kara aresztu.

Omawiane zmiany weszły w życie w dniu 17 czerwca 1958 r.